

ලක්ෂන තැන්

ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් හා උද්භිද උද්‍යානය ගම්පොල අම්බුල්වාට

අම්බුල්වාට උද්භිද උද්‍යානය

අම්බුල්වාට මුදුනට දිවෙන මාර්ගය

තව වර්ගයාගේ නිරසාර පැවැත්ම උදෙසා ඉතාම දුබල නණපත්තක් හෝ වේවා ඉතාම කුඩා ක්ෂුද්‍ර ජීවියා හෝ වේවා යම්කිසි මෙහෙයක් ඉටු කෙරේ යැයි විශ්වාස කෙරේ. මිහිතලය මත පවත්නා පරිසර පද්ධතීන් සියල්ල එකිනෙක හා සමග බැඳී පවතින අතර ම එම සුක්ෂම සමතුලිතතාවය ජෛව විවිධත්වය මත රැඳී පවතින බව රහසක් නොවේ. මතු මිනිස් පරපුරට තවදුරටත් මෙම මිහිතලය තුළ වාසය කළ හැකි බව සනාථ කරනු ලබන ජෛව විවිධත්වය රැක ගැනීම අද ඉතා අත්‍යාවශ්‍ය ප්‍රමුඛතාවක් බවට පත්වී තිබේ.

ජාතික මෙහෙවරක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේදී ඉහත අවශ්‍යතාවය යම් අයුරකින් හෝ ඉටු කිරීම සඳහා දරා ඇති එක් උත්සාහයක් මෑතකදී අපි දුටුමු. ඒ ගම්පොල නගරයේ සිට කි.මී. 7 ක් පමණ නුදුරින් පිහිටි අම්බුල්වාට කඳු මත ගොඩ නගා ඇති අම්බුල්වාට ජෛව විවිධත්ව

විශේෂයෙන් හු විද්‍යාව හදාරනු ලබන සිසුන් සඳහා මහගු පිටුවහලක් විය හැකි මෙම පාරිච්චි විද්‍යා කෞතුකාගාරය තුළදී ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශිකව හමුවන පස් තට්ටු හා ඒවායේ සංයුතිය මෝම බනීජ ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව ද මනා අධ්‍යයනයක් ලබා ගත හැකි වේ.

යූ.පී.එස්. පතිරණ

සංකීර්ණය ආශ්‍රිත ව ය. මෙම වසරේ පෙබරවාරි මාසයේ සිට මහජනයාට විවෘත වී ඇති අම්බුල්වාට ජෛව විවිධත්ව සංකීර්ණයේ දැනටමත් නිම වී නොමැති ඉදිකිරීම් වැඩ හා පාරවල් නිසාම එවන් පරිසරයක ජෛව විවිධත්වය සුරැකේද යන්න පිළිබඳ කුකුසක් මුලින් ම අප තුළ ද පැන නැගුණ ද වන මංපෙතක් ඔස්සේ අම්බුල්වාට කඳු මුදුනට නැග ගිය අපට සුවිශේෂී පරිසර පද්ධතියක්

වශයෙන් අම්බුල්වාට සංරක්ෂණය කිරීමට ගෙන ගිය උත්සාහය පිළිබඳව සතුටට පත්විය හැකි විය. අම්බුල්වාට කඳු මුදුනට දිවෙන මාර්ගය නතර ඇත්තේ පතන බිම් ඔස්සේ කිසිදු ගසක් විනාශ නොකිරීමෙන් බව අසා මෙහිදී වඩාත් සතුටුවීම.

තරමක් දීර්ඝ ඉතිහාසයක් ඇති ගම්පොල ප්‍රදේශය රාජාවලියට අනුව පණ්ඩුවාස රජු දවස දඹදිවින් පැමිණි සුද්ධෝදන නම් ශාක්‍ය කුමාරයෙකු විසූ ස්ථානය වශයෙන්

සැලකෙන අතර, මුල් අවධියේ සිටම ගම්පොල අවට ජනාවාසව පැවති බව ද සැලකේ. ගම්පොල යුගය වශයෙන් සැලකෙන ක්‍රි. ව. 1341 - 1412 කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ අගනුවර බවට පත්වූ ගම්පොල ආශ්‍රිතව පිහිටි අම්බුල්වාට ද වැදගත් ඓතිහාසික පසුබිමක් ඇති බව පෙනී යයි. විශේෂයෙන් එකල පාලකයන් රාජධානිය ආරක්ෂා කර ගැනීමට පණිවුඩ හුවමාරු කර ගැනීම ඔත්තු බැලීම ආදිය සඳහා මෙම කන්ද යොදාගත තිබේ. තවද, ගම්පොල සාහිත්‍යයේ උත්තතිය උදෙසා මහගු සේවයක් ඉටු කළ ධර්මකීර්ති පරපුරේ විද්වත් යතිවරයෙකු එකල මෙහි පාමුල විසූ බව සැලකේ. අඩි 3567 ක උසකින් පිහිටි අම්බුල්වාට කඳුගැටය ශ්‍රී ලංකාවේ සිව්වන උද්භිද උද්‍යානය වශයෙන් ද සංවර්ධනය කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. අමාත්‍ය දී.මු. ජයරත්න මැතිතුමාගේ සංකල්පයක් අනුව 1997 දී ආරම්භ කෙරුණු මෙම ව්‍යාපෘතියට කුඩා ගම් කිහිපයකින් වටවූ අක්කර 927 ක භූමි ප්‍රමාණයක් ඇතුළත් වේ.

ඉන් අක්කර 311 ක් පමණ ජෛව විවිධත්වය සපිරුණු පරිණත හා වන ආවරණයකින් යුක්ත වේ.

ගම්පොල නගරයේ සිට හෙම්මානගම පාරේ කි.මී. 5 ක් පමණ ගමන් කළ විට හමුවන විශාල තොරණ අම්බුළුවාට ජෛව විවිධත්ව සංකීර්ණයට ප්‍රවේශ වන ප්‍රධාන දොරටුව සනිටුහන් කරයි. එතැන් සිට ආරක්ෂක සේවා නිලධාරීන් විසින් පුද්ගල අනතුරුවාදායක පරීක්ෂා කිරීමෙන් පසු දර්ශනීය හා අවදානම් සහිත මාර්ගයක් ඔස්සේ වාහනයකින් හෝ පයින් කි.මී. 2 1/2 ක් පමණ කන්ද තරණය කළ විට අම්බුළුවාට කඳු මුදුනට ළඟා විය හැකිය. මඳක් දුෂ්කර එහෙත් කෙටි දුරක් සහිත වන මංපෙනක් ඔස්සේ ද කඳු මුදුනට පයින් ඇවිද යා හැකිය.

කඳු මුදුනට යන අතරමග කන්දේ මැද හරියේ කඳු ශිඛරයක පිහිටි සුවිශේෂී දෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් වෙත නිතැතින්ම කාගේත් අවධානය යොමු වේ. එය වාහන ගාල් කිරීමේ පහසුකම් සහිතව ගොඩනගා ඇති සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවකි. තේවාසික සම්මන්ත්‍රණ පැවැත්වීමේ පහසුකම් සහිත එම සම්මන්ත්‍රණ ශාලාව ආසන 150 කින් හා කාමර 17 කින් ද සමන්විත වේ. 2002 වසරේදී පැවැත්වීමට නියමිත උරගයන් පිළිබඳ විශේෂ ජාත්‍යන්තර සමුළුවක් පැවැත්වීම සඳහා මෙම සම්මන්ත්‍රණ ශාලාව ප්‍රථම වරට යොදා ගැනීමට ද අපේක්ෂිත ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ වෙනත් තැනකදී දක්නට නොමැති පෘථිවි විද්‍යා කෞතුකාගාරයක් ද මෙම සම්මන්ත්‍රණ ශාලා ගොඩනැගිල්ලේ පිහිටුවා ඇත. විශේෂයෙන් භූ විද්‍යාව හදාරනු ලබන සිසුන් සඳහා මහගු පිටුවහලක් විය හැකි මෙම පෘථිවි විද්‍යා කෞතුකාගාරය තුළදී ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශිකව හමුවන පස් තට්ටු හා ඒවායේ සංයුතිය මෙන්ම බණිජ ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව ද මනා අධ්‍යයනයක් ලබා ගත හැකි වේ.

අම්බුළුවාට කඳු මුදුනේ සිට සතරදිග් භාගය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා ඉදිකර ඇති නිරීක්ෂණ මැදුරේ සඳුළුතලයේ සිට තෙත ගැටෙන මනස්කාන්ත අවට දර්ශනය ශ්‍රී ලංකාවේ වෙනත් තැනකදී

අම්බුළුවාට උද්භිද උද්‍යානය

සංචාරකයන්ට නවාතැන් ගත හැකි ආගන්තුක නිවස

දැකිය නොහැකි අන්දමේ වමන්කාර දසුනක් වේ. එහි සිට සමතල කන්ද (ශ්‍රී පාදය, පිදුරුතලාගල, තමුනුකුල, බතලේගල, හත්තාන, නකල්ස් වැනි කඳුවැටි රැසක් දෙනෙතට හසුකර ගත හැකිය. එපමණක් නොව ඊසාන දෙසින් කටුකායක ගුවන්තොටුපල, කැලණි ගඟ හා මහා සමුද්‍රය තෙක් දක බලා ගත හැකිවේ. හිමිදිරියක තම් හිරු උදවත්, සැන්දූවක තම් හිරු බැසීමත් අම්බුළුවාට මුදුනේ සිට තෙතට හමුවන තවත් වමන්කාර දසුනකි. වරෙක මිහිදුම් සලුවෙන් අවට පරිසරය වැසියාම නිසා නිතැතින් ම හෝර්ටන් තැන්නේ පිහිටි ලෝකාන්තය සිහිපත් කරවයි.

අම්බුළුවාට කඳු මුදුනෙහි දැනට ඉදිවෙමින් පවතින වෛත්‍යය ද දිවයිනේ වෙනත් තැනක දී හමු නොවන ආකාරයේ අලුත්ම නිර්මාණයකි. වි බිස්සක ආකාරයෙන් ඉදිවන මෙම වෛත්‍යයේ ජේසාව තෙක් වි බිස්ස ඇතුළතින් ම කෙනෙකුට යා හැකිය. අඩි 157 ක් පමණ උස් වූ මෙම වෛත්‍යය ගොච්ඡන වේනීය වශයෙන් දැනටමත් නම් කර තිබේ. වෛත්‍යයට පිවිසෙන උමග තුළ

පැරණි ගොවිතැන් සම්ප්‍රදයන් හුවා දැක්වෙන බිතුසිතුවම් ද ඉදිරියේ දී දැකගන්නට හැකි වනු ඇත. සංචාරකයන් පමණක් නොව බැතිමතුන්ගේ වන්දනය සඳහා අනුරාධපුර ශ්‍රී මහා බෝධියේ ශාඛාවක් ද අම්බුළුවාට කඳු මුදුනේ රෝපණය කර ඇත. පොදුවේ මුඩු පතනබිමක් වූ අම්බුළුවාට පරිසර පද්ධතිය තුළ ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික පැළෑටි මෙන්ම, කෘමි විශේෂ රැසක් ද හමු වේ. කෙසේ හෝ වේවා අම්බුළුවාට පරිසර පද්ධතිය තුළ ඉදිවන උද්භිද උද්‍යානය ද අනාගතයේ දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයන් ඇදගනු ලබන මහගු ආකර්ෂණයක් විය හැකිය. කඳු බෑවුමේ ඉදිකර ඇති පොකුණු මෙන්ම රෝපණය කර ඇති වෛවර්ණ තෘණ හා වෘක්ෂ-ලතා ද ඉහල සිට බලන විට ඉතා මනස්කාන්ත දසුනක් මට්ටයි.

දහතව වන සියවසේ බ්‍රිතාන්‍යයටත් විජිත සමයේ ආරම්භ කරන ලද උද්භිද උද්‍යාන තුන, එනම්, ජෝර්දෙණිය (1821), හග්ගල (1861), හා ගම්පහ හෙතරන්ගොඩ (1876) යන උද්භිද උද්‍යාන ඉදිවී

සියවසකට අධික කාලයකට පසුව වුවද ශ්‍රී ලංකාවේ සිව්වන උද්භිද උද්‍යානය අම්බුළුවාට වැනි මනස්කාන්ත පරිසරයක ඉදි කිරීමට සැලසුම් කිරීම මහත්සේ අගය කළ යුත්තකි. කාලාන්තරයක් තිස්සේ වැඩකට නොගෙන නොසලකා හැර තිබූ මුඩු බිමක් අලුතින් හඳුන්වා දෙනු ලබන මල් පැළෑටි, තෘණලතා හා විවිධ ශාක මගින් පරිපූර්ණ පරිසර පද්ධතියක් බවට පත් කර එහි පවතින ජෛව විවිධත්වය ද සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා ගොඩනගා ඇති අම්බුළුවාට ජෛව විවිධත්ව සංකීර්ණය පරිසර වේදීන්ට, පර්යේෂකයන්ට හා සිසුන්ට මතු වට මහත් මෙහෙයක් ඉටු කළ හැකි මහගු ව්‍යාපෘතියක් වනු නොඅනුමාන ය.

වර්තමාන ලෝකයේ නව ප්‍රවණතාවක් ලෙස ඉස්මතු වෙමින් පවතින පරිසර මූලික සංචාරණයට (Eco-Tourism) රුකුලක් විය හැකි මෙම අම්බුළුවාට ජෛව විවිධත්ව සංකීර්ණය දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයන්ට හඳුන්වාදීමේ වැඩපිලිවෙලක් දියත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා සංචාරක මණ්ඩලය ද දැනට සෑදී පැහැදී සිටින බවද මෙහිදී අවසාන වශයෙන් සඳහන් කළ යුතුව ඇත. □

ජගත් ප්‍රශ්න හත

පිළිතුරු

19 පිටුවෙන්

1. ජයලලිතා ජයරාමි, සමස්ත ඉන්දියා අන්තා ළව්ඩ මුත්තේනු කසගම් (ඒ. අයි. ඒ. ඩී. ඇම් . කේ.)
2. ඩැනියල් පර්ල, වෝල් ස්ට්‍රිට් ජර්නල්
3. අවුත් සාන් සුච්, මියෙන්මාර් (බුරුමය)
4. සඳුම් හුසේන, ඉරාකය
5. අරන්දතී රෝසි, ද ගෝඩ් මෆ් ස්මෝල් නියස්
6. ඕස්ට්‍රේලියාවේ ක්වින්ලන්තයේ කුලම් නගරයේ දී
7. එන්රොන් සමාගම